

VA-keur voor berm- en taludmaterieel

Blijven voldoen aan veiligheidseisen

VA-keur maakt *one step go* mogelijk voor onderhoud en de verplichte periodieke veiligheidskeuringen. Professionals in onze branche besparen kostbare tijd en moeite door hiervoor een bedrijf in te schakelen dat bij Fedecom aangesloten is en daarnaast VA-keur-gecertificeerd is.

Auteur Broer de Boer

Arnold den Dekker vertelt hoe VA-keur, onderdeel van branchevereniging Fedecom, omgaat met het materieel dat ingezet wordt bij wegbermbeheer. Den Dekker runt een mechanisatiebedrijf in Werkendam, dat VA-keur gecertificeerd is. In zijn vrije tijd steekt hij veel – vrije – tijd in het voorzitterschap van de technische commissie van dit keuringsorgaan. Zowel Den Dekker als deze technische commissie is een waardevolle vraagbaak als het gaat om regels en keuringen in de industrie, landbouw en tuin- en parkmechanisatie.

Den Dekker: 'Met betrekking tot veiligheid en keuren hebben we voor het materieel dat we inzetten bij berm-, talud- en slootkandonderhoud te maken met de Europese

De afscherming van de maaiunit tegen wegschietende steentjes kan vanuit de fabriek bestaan uit kettingen of een doek.

7 min. leestijd

BERMEN

‘Wat een VA-keurmeester aan veiligheidsgebreken ziet, zal hij rapporteren.’

Arnold den Dekker

VA-keur

‘We hebben te maken met de Europese Machinerichtlijn’

Machinerichtlijn. Deze richtlijn geeft uitgebreide informatie over de eisen waaraan de machine-industrie qua veiligheidscriteria moet voldoen. En het zal geen nieuws zijn: dit vertaalt zich in een CE-markering. De fabrikant is verplicht om op relevante plaatsen veiligheids-

opschriften of waarschuwingen aan te brengen. Verder moet er een instructieboek bijgeleverd worden in de taal van het land waarin het product geleverd wordt. Feitelijk beschermt de fabrikant zich met de CE-keur tegen de mogelijkheid van aansprakelijkstelling voor

schade en letsel aan derden. De bekende NEN-normen geven hierbij meer informatie over hoe iets is geproduceerd. Nu gaat het – zeker bij complexe machines – soms om behoorlijke boekwerken waarin de machine beschreven wordt. ‘Klopt’, zegt Den Dekker. ‘Zoiets mag dus ook digitaal geleverd worden. We zien steeds vaker dat je via een QR-code op het machineonderdeel snel bij de relevante informatie terecht kunt komen.’

Deskundig en onderlegd

De veiligheidskeur, zoals de wet die verlangt, moet worden uitgevoerd door een deskundig en onderlegd persoon. En daar laat de wetgever het verder bij. Den Dekker: ‘Feitelijk mag dus iedereen keuren, als hij zijn deskundigheid kan bewijzen. Bijvoorbeeld doordat hij dergelijke machines repareert, cursussen gevolgd heeft of een introductie heeft gekregen van de fabrikant. De keurmeesters van bedrijven die VA-keur-gecertificeerd zijn en aangesloten bij VA-Keur BV, krijgen een gedegen opleiding en bijscholing. VA-Keur kent zelfs een externe audit

Een bundel hydraulische slangen die nodig aan vervanging toe is

Voor de keuring vormt een werktuig dat is aangebouwd met bouten en moeren één geheel met de tractor.

door HHC/DRS. Deze dienstverlener op het gebied van inspectie beoordeelt steekproefsgewijs de beoordelingen van de keurmeesters. Elke keurmeester komt hierbij minimaal eens per twee jaar aan de beurt. Het bijzondere bij keuringen op basis van de Machinerichtlijn is, dat materieel dat één geheel vormt als één te keuren object gezien wordt. Een maaivoorziening die met bouten en moeren aan een tractor bevestigd is, is dus één geheel en wordt ook als één geheel gekeurd. Maar is een maaier bevestigd met pennen, dan is een afzonderlijke keuring van tractor en werktuig vereist.' Het keuren van de veiligheid van het materieel waarmee gewerkt wordt bij het bermbeheer, blijkt geen rocketscience te zijn. Den Dekker: 'We maken alle beschermkappen open. Vervolgens inspecteren we de draaiende delen en bevestigingen die daardoor beschermd worden. Wat een keurmeester aan veiligheidsgebreken ziet, zal hij rapporteren. Die moeten hersteld worden om de machine goedgekeurd te krijgen. Werken met een machine met geopende beveiligingskappen is niet toegestaan. Dat is mede de reden dat fabrikanten vaak speciaal gereedschap leveren om die kappen te openen. Voor de chauffeur wordt het verwijderen van de beschermkappen dan een bewuste handeling. Al naargelang de complexiteit van de machine zal een vakbekwame keurmeester weten waar de aandachtspunten zitten. Het is voor hen van belang om de gebruikersinstructie te kennen.'

Belangrijk keuringsaspect

We weten allemaal welke schade een wegschietend steentje door maaiapparatuur kan aanrichten aan mensen en passerende voertuigen. Dit is dus een belangrijk keuringsaspect. Den Dekker: 'Goede afscherming van machines

die werkzaam zijn langs de weg is altijd een aandachtspunt. De afscherming van de maaiunit, de maaierende delen, moet zeer goed zijn. Het maakt niet uit of het om een klepel-, schijven- of cirkelmaaier gaat en of het een zelfrijdende, getrokken of autonoom rijdende maaier betreft. Denk bij het laatste aan maairobots. Voor de laatste categorie gelden overigens

extra eisen ten aanzien van het toezicht. De afscherming van de maaiunit kan vanuit de fabriek bestaan uit kettingen of een doek. Dat zijn in het algemeen prijzige doeken, waarin staaldraden of soms zelfs kevlar verwerkt is. Als het doek niet origineel is, betekent dit dat een VA-keurmeester zo'n machine moet afkeuren. Verder bestaat de keuring vooral uit zien, voelen

Risico's beperken

Volgens de bepalingen in het Arbobesluit (artikel 7.4a, lid 3) worden 'alle op de arbeidsplaats gebruikte machines, apparaten, transportmiddelen en gereedschappen' aangemerkt als arbeidsmiddel. Zelfs bij normaal gebruik kunnen deze middelen slijtage vertonen. Dit kan vroeg of laat tot gevaarlijke situaties leiden en het risico hierop moet beperkt worden. Werkgevers zijn op grond van de tekst in het Arbobesluit niet alleen verplicht materieel te laten keuren, maar moeten desgevraagd zelfs de bewijsstukken hiervan aan de toezichthouder kunnen tonen.

Wat heeft VA-keur opdrachtnemers in het onderhoud van bermen en taluds te bieden?

- **periodieke veiligheidskeuringen**
- **objectieve keuringen volgens de hoogste kwaliteitsnormen**
- **ervaren en deskundige keurmeesters**
- **een keursysteem met ingebouwde controles**
- **de zekerheid van een solide keurbedrijf**
- **keuring van alle merken door het hele land**

Machinerichtlijn en CE-markering

De Machinerichtlijn is van toepassing op machines, verwisselbare uitrustingsstukken, veiligheidscomponenten, hijs- en hefgereedschappen, kettingen, kabels en banden, verwijderbare mechanische overbrengingssystemen en niet-voltooid machines (niet bedoeld voor gebruik door eindgebruiker, maar om te worden ingebouwd of samengevoegd met een of meer andere machines etc.). Kort gezegd: alles wat niet door een menselijk aangedreven bron in beweging kan worden gebracht of daarmee te maken heeft, is een machine! Een fabrikant of importeur die een CE-markering aanbrengt op zijn machine, verklaart dat deze voldoet aan de fundamentele veiligheids- en gezondheidseisen van de Machinerichtlijn (*Machinery Directive*) en de relevante Europese richtlijnen. Zonder deze CE-markering is verhandeling binnen Europa niet toegestaan. Zodra er een wijziging aan een bestaande machine wordt aangebracht, ontstaat er een nieuwe machine. Die moet dan opnieuw voldoen aan de Machinerichtlijn en een CE-markering hebben.

en horen. Is alles origineel? Zijn de schijven, de klepels en de bevestigingen technisch in orde? Vertoont de maaunit geen scheuren in de constructie? Zijn er bij reparaties slechte lassen aangebracht? Ten slotte stelt de keurmeester de machine in werking, luistert of er vreemde geluiden zijn en beoordeelt of de machine goed in balans is en niet met ingeschakelde klepelbak staat te dansen.'

Keuring maaiaarm

Bij het keuren van de giek van een maaiaarm gaat de aandacht van de keurmeester vooral uit naar de scharnierpunten en de slangen voor de hydrauliek. Den Dekker: 'Uiteraard mag de rubberen buitenmantel niet doorgeschuurd zijn of knikken vertonen. De staalmantel mag niet beschadigd zijn; één beschadigd staaldraadje betekent afkeuring. Niet alles is altijd even

Aanhangers

Ook de kiepers waarin het bermmaaisel vermeld wordt, zijn keuringsplichtig. Daarnaast zijn alle werktuigen waarmee je op de openbare weg komt vanaf 1 januari kentekenplichtig. Den Dekker vindt dat een goede ontwikkeling: 'Duitsland kent dit al heel lang. In tegenstelling tot in ons land zijn aanhangers daar vaker uitgerust met luchtdrukremmen dan met hydraulisch bediende remmen. De eerste zijn mijns inziens veiliger, omdat je de druk dan beter kunt doseren. Dit is van belang in een heuvelachtige omgeving. Afgezien van proportionele bediening is het bij hydrauliekolie een kwestie van remmen of niet remmen. Een vloeistof laat zich immers niet sterk samenpersen. De regel is dat nieuwe kiepers over een dubbelleiding-remsysteem moeten beschikken. Voor kiepers zwaarder dan 3.500 kilo geldt deze regel al

dan neemt hij de relevante gegevens van de machine op in het keursysteem. Een al eerder gekeurde machine van een bedrijf is daardoor gemakkelijk te vinden op basis van het sticker- of ID-nummer, merk of type.

Actualiteit Machinerichtlijn

Zit er nog nieuwe wetgeving aan te komen? Den Dekker: 'Er zitten aanpassingen aan te komen in de Machinerichtlijn. Deze is niet meer helemaal actueel, in de Nederlandse situatie bijvoorbeeld als het gaat om het gebruik van robotica. Soms lopen we met het bouwen van materieel ver vooruit op de wetgeving en de eisen die gesteld worden. Neem lithiumion-accu's; op dit gebied loopt de wetgeving achter. Daarbij komt dat sommige machinefabrikanten vinden dat deze accu's onder de CE-keur van hun machines vallen, terwijl andere dat niet

'VA-Keur kent zelfs een externe audit door HHC/DRS'

gemakkelijk te zien bij zo'n giek, zeker niet als er veel slangen in een bundel zitten. De cruciale punten zitten echter vaak in de scharnierpunten van een giek. Een keurmeester kent die plekken. Qua constructie zijn slangen gemakkelijker voor een fabrikant dan hydrauliekleidingen. Leidingen moet je buigen en/of vastklemmen. Een optie is het aanbrengen van kortere hydrauliekslangen op cruciale punten. Langere slangen zijn prijs- en onderhoudstechnisch interessanter. Veel slangkoppelingen maken een machine namelijk duurder en ze vormen een extra aandachtspunt. De hydrauliekpomp wordt op lekken beoordeeld, maar er wordt bijvoorbeeld niet gekeken of de olieopbrengst aan de specificaties voldoet. Uiteraard beoordeelt de keurmeester ook het rotatiedeel van de maaiaarm. Hoe gaat een keurmeester daarmee om? 'Het snelkoppelingssysteem wordt visueel geïnspecteerd, evenals de oren waarin de beveiligde bevestigingspennen steken. Daar mag geen ruimte op zitten. Een goede machinist weet dit meestal wel. Om dit te voorkomen, is regelmatig smeren de oplossing. De keurmeester zal controleren of er speling is tussen oren en pennen door de maaunit even op de bodem te laten rusten en te belasten; dan ziet hij eventuele afwijkingen in een oogopslag.'

sinds 1998, zie daarvoor de Wegenverkeerswet, artikel 5.15.31. En er is nog een belangrijk ijkpunt: aanhangers die getrokken worden door een voertuig dat sneller mag dan 40 km/uur, moeten sinds 31 december 2017 een remsysteem hebben met een losbreekinrichting. Meer informatie hierover staat in artikel 5.14.40. Bij keuringen kijken we nadrukkelijk naar het bouwjaar.'

Hoe werkt een VA-keurmeester?

Het keuren gebeurt meestal bij de klant van het VA-gecertificeerde bedrijf. Gecertificeerde bedrijven zijn te herkennen aan het logo dat ze voeren. Klanten kunnen hun materieel ook naar één van de circa 250 VA-keur-bedrijven brengen. Overigens zijn er tegenwoordig ook gemeenten die gecertificeerd zijn om VA-keuringen uit te voeren, zoals Apeldoorn, Groningen en Rotterdam. Bij complexe machines doen ze vaak een beroep op daarin gespecialiseerde (en VA-gecertificeerde) bedrijven. De keurmeester laat de machine ook proefdraaien. De knelpunten zitten veelal in de afschermingen, de behuizing en de bewegende delen. Na inspectie op gebreken controleert de inspecteur of de machine al in het keurprogramma is ingevoerd. Is dat niet het geval,

vinden.' Ten slotte: veilig werken langs de weg is van grote betekenis. Vaak zal de weg- of bermbeheerder daarvoor aanwijzingen geven bij het verstrekken van een opdracht. Verder is ook de risico-inventarisatie en -evaluatie (RIE) een aandachtspunt. Den Dekker: 'Zo'n evaluatie behoort niet tot de competenties van de VA-Keur, maar is daarmee niet minder belangrijk. De Arboret stelt een RIE verplicht als er op de werkplek onaanvaardbare risico's aanwezig zijn. Bedrijven zijn verplicht duidelijke richtlijnen en afspraken te noteren in een plan van aanpak. Die zijn bedoeld om de risico's te beperken en te beheersen. Deze afspraken moeten terugkomen in de werkinstructies en de werkvergunningen.'

